

EDITORIAL

Gnaud da protecziun – ina part integrala impurtanta dal manaschament da ristgas

Gnaud – protecziun per tuts, protecziun tras tuts | Il gnaud protegia nus tuttas e nus tuts. Sco gnaud da protecziun pussibilitescha el il traffic ed ils abitadis. Grazia a sias funcziuns da gulfivaziun climatica reducescha el en general ils privels elementars.

Las assicuranzas d'edifizis èn interessadas da rinforzar questas funcziuns da protecziun en moda durabla. Il gnaud protegia er Vus e la cuminanza da ristga da las persunas assicuradas. Tut las instanzas che gogan ina rolla centrala en connex cun la prevenziun cunter donns elementars èn dependentas dal fatg che noss gnauds vegnian mantegnids. In manaschament integral da ristgas è mo pussaivel, sche tut las interes-

sentas e sche tut ils interessents coopereschian: scienza, planisaziun dal territori, selvicultura, correcziun dals curs d'aua, maun public, assicuranzas d'edifizis. Er las proprietarias ed ils proprietaris dals edifizis sezs èn dumandads da cumbatter donns elementars, prendend mesiras raschunaivlas per la protecziun da lur objects.

Per las assicuranzas d'edifizis èsi d'ina impurtanza centrala ch'il gnaud vegnia cultivà ed utilisà en moda persistente. Lur interess cumpiglia il mantegniment dal gnaud en moda durabla fin la rumida da la laina en ils auals per evitar problems cun laina da grava, sch'i dat donns elementars.

Dr. Markus Fischer, directeur da l'assicuranza d'edifizis dal Grischun e president da Grischun lain

La tgira dals gnauds da protecziun è ina prevenziun

| Las intervenziuns da tgira en il gnaud da protecziun ston vegnir chapidas sco mesiras da mantegniment per ovras da protecziun biologicas. I sa tracta da mantegnair il gnaud da protecziun en moda durabla en in stadi saun ed effizient. Sumegliantamain a la

prevenziun en la politica da sanadad è la tgira dal gnaud da protecziun ina incumbensa permanenta pauc spectaculara, dentant impurtanta. La tgira dal gnaud da protecziun è integrada en in concept general da mesiras per prevegnir, per intervegnir e per regenerar eveniments da la natira – il manaschament integral da ristgas.

Vista tras il gnaud da protecziun da Sarreyer, VS (Maletg: Roland Métral)

Tge è il manaschament integral da ristgas e tge impurtanza ha il gaud da protecziun?

«Il manaschament integral da ristgas è ina strategia cumplexsiva per meglierar la segirezza cunter privels da la natira.»

Visavi ils privels da la natira na datti nagina segirezza absoluta. La strategia è quella da tractar ils privels en moda orientada a las ristgas. Questa avischinaziun cuntogna ils trais elements fundamentals: analisa da las ristgas (tge po capitar?), valitaziun da las ristgas (tge dastga capitar?) e planisaziun integrala da las mesiras (tge èsi da far?). Quai signifitga ina midada da paradigma davent da la defensiun cunter privels sco tala ad ina cultura da ristgas cumplexsiva. La cumissiun extraparlamentara PLANAT (plattafurma naziunala per ils privels da la natira: www.planat.ch), ch'è vegnida nominada dal cussegl federal l'onn 1997, s'engascha per meglierar la prevenziun cunter privels da la natira en l'entira Svizra.

«Il gaud da protecziun ha in effect integrativ e preventiv.»

Il gaud da protecziun ha in effect preventiv. El impedescha che tscherts privels da la natira cumparan insumma. El cumbatta cun success plirs privels a medem temp.

«Il gaud stat a disposiziun dapertut ed adina.»

Il gaud da protecziun ademplescha sias incumbensas tant al lieu da la naschientscha, dal transit sco er da la fin dals privels da la natira. Ils gauds da protecziun stabiliseschan entirs intschess. La protecziun cunter privels da la natira sto pia vegnir cumplettada mo punctualmain cun mesiras da protecziun tecnicas.

«Il gaud da protecziun è favuraivel.»

In studi dal fond naziunal stima che la valur per l'economia publica che vegn chaschunada tras l'effect da protecziun dal gaud importia circa 4 milliardas francs per onn. Tuttina na pon ils custs per sia cultivaziun betg vegnir cuvrids cun il retgav da la laina che vegn explotada en il gaud.

Tge èsi da far?
Il manaschament integral da ristgas pretenda mesiras entretschadas e la participaziun da tut las acturas e da tut ils acturs.
(Funtauna: PLANAT)

Il gaud da protecziun sur Puntraschigna protegja dapi passa 100 onns. Las ovras da protecziun cumplementaras ston vegnir sanadas u remplazzadas il pli tard en 50 onns cun gronds custs.
(Maletg: Uffizi forestal dal Grischun)

Co vegn l'effect preventiv dal gaud garanti en moda persistente?

En in gaud da protecziun stabil vegnan prelevadas cun cleras finamiras plantas veglias, e quai per far plazza e per dar glich a plantas giuvnas. (Maletg: W. Putzi)

«Il servetsch forestal sco garant per la «ovra da construcziun gaud da protecziun».»

La tgira dal gaud da protecziun è reglada liantmain tras la lescha. La confederaziun ha la surveglianza suprema. Per la realisaziun èn responsabels ils chantuns. Il servetsch forestal po sa basar sin ina rait bain organisada che sa cumpona da spezialistas e da spezialists d'alters secturs.

«Per la tgira dal gaud da protecziun stattan a disposiziun instruments ch'èn adattads a la pratica.»

Cun il mussavia «persistenza e controlla en il gaud da protecziun» possedan las selviculturas ed ils selviculturs in agid da decisiun concret e liant per la tgira e per la protecziun efectiva dal gaud da protecziun.

Dar dumogn comunablamain ed en moda coordinada als donns durant las malauras. (Maletg: M. Hartmann)

La tgira dal gaud da protecziun è in element da la collavuraziun integrala en cas d'eveniments da la natira – in exempel:

Las fermas precipitaziuns da l'avust 2005 han chaschunà donns da 20 milliuns francs a Claustra-Serneus (GR). Ina coordinaziun intensiva tranter la vischnanca, l'uffizi da militar e da protecziun civila, l'uffizi forestal, l'uffizi per il svilup dal territori, l'uffizi per la natira e l'ambient e l'assicuranza d'edifizis ha permess da dumagnar l'eveniment. Il servetsch forestal local, cun il sustegn da l'entira regiun, è stà dumandà en connex cun las *lavurs da reparaziun* en ils territoris d'erosiun e da bovas per lung da la Landquart. La partiziun «correcziun dals curs d'aua» da l'uffizi da construcziun bassa ha elavrà in *concept general per la correcziun dals curs d'aua*. Sin basa da quest concept è vegnida stimada e communitgada la periclitaziun restanta. En in project da pilot ha l'uffizi forestal elavrà – ensemen cun l'assicuranza d'edifizis – *chartas d'intervenziun*, e quai tenor il motto «dal savair a l'agir». Per diminuir la ristga d'eveniments futurs ha il servetsch forestal intensivà la tgira dals gauds per lung dals curs d'aua e previs quai sco ina part integrala da la tgira dal gaud da protecziun.

Ina intervenziun coordinada cun persunas privatas durant las malauras diminuescha ils donns. (Maletg: M. Hartmann)

St-Brais (JU), collavuraziun tranter il servetsch da vias, il servetsch forestal e geologas e geologs (Maletg: MFR Géologie-Géotechnique SA).

Forzas d'acziun en la citad da Laufen durant las auas grondas dals 8/9 d'avust 2007 (Maletg: Inspektorat da pumpiers Basilea-Champagna)

Project «PROTECT-BIO» | Mesiras biologicas per cumbatter ils privels da la natira èn en Svizra ina part dal manaschament integral da ristgas. En connex cun mesiras tecnicas èsi prescrit oz che l'efficacità areguard la reducziun da las ristgas stoppia esser cumparegliabla objectivamain. En connex cun mesiras biologicas, sco p.ex. cun il guaud da protecziun, mancan per part las metodos per analisar objectivamain l'efficacità. Per quest motiv ha l'uffizi federal d'ambient lantschà il project «PROTECT-BIO». En quest project duain las mesiras da protecziun biologicas vegnir preparadas uschia, che lur effect po vegnir giuditgà objectivamain e cumpareglià cun quel d'autras mesiras da protecziun.

Chantun Basilea-Champagna: Collavuraziun interdisciplinara intensiva | In manaschament integral da ristgas n'ha betg lieu mo en ils chantuns da muntogna. En il chantun Basilea-Champagna vegni lavurà en differents secturs dal manaschament da ristgas. La collavuraziun da las differentas acturas e dals differents acturs è da gronda impurtanza. Il mument vegnan fatgs gronds sforzs en il sector da la prevenziun cunter privels. Ensemen cun il chantun elavura l'assicuranza chantunala d'edifizis chartas davart ils privels da la natira. Questas chartas duain esser avant maun per l'entir chantun l'onn 2011. A medem temp elavura il chantun in mussavia per mauns da las vischnancas cun l'intent da realisar las chartas davart il privel en moda unitara en la planisaziun d'utilisaziun.

Manaschament da ristgas en cas da crudada da crappa en il Giura | En il chantun Giura ha il guaud da protecziun ina gronda impurtanza visavi crudada da crappa per lung da vias e da sendas. Per avair ina buna influenza sin la funcziun preventiva vegnan investids onn per onn circa in milliun francs en la tgira dal guaud da protecziun. Las lavurs da tgira vegnan realisadas en il rom da projects regiunals che integreschan tut las proprietarias e tut ils proprietaris dals guauds pertutgads sco er las giudidras ed ils giudiders (vias chantunals, Viefiers federalas, Chemins de fer du Jura, vischnancas). Las numerusas lavurs (planisaziun, barat d'infurmaziuns) pon pia vegnir realisadas en moda cumplessiva, effizienta e – tut tenor l'urgenza – er flexibla.

Nova scolaziun davart il tema «manaschament integral da ristgas» | A la scola politecnica federala da Turitg po vegnir absolvi da nov il program da master «MAS ETH in Natural Hazards Management» (MAS ETH NATHAZ). Las prioritads èn: la chapientscha dals process en cas d'eveniments da privel, il giudicament da las ristgas odiernas e futuras sco er la garanzia d'in manaschament persistent da las infrastructures e da l'ambient, e quai tut tenor las influenzas socio-politicas. Las participantas ed ils participants duain acquirir enconuschientschas approfondadas da la stimaziun e dal manaschament da ristgas. Il program da master dura 2 onns e po vegnir absolvi en moda complementara a la professiun. Ulteriuras infurmaziuns sut: <http://www.mas.nathaz.ethz.ch/>

FSC
Origins maschadas
Gruppa da products da guauds
cultivads a moda correcta e
d'auters origins controllads
Zert.-Nr. S05-COC-100120
www.fsc.org
© 1996 Forest Stewardship Council